

lizaciji urbanih povedk in njihovem prehajanju iz znanstvenega v družbeno, in obratno. Sledilo je druženje pozno v noč s skupno večerjo in prijetnimi pogovori.

Naslednji dan je simpozij ponovno potekal na Oddelku, kjer je Marija Stanonik predstavila Memorat – produktiven žanr sodobne slovstvene folklore. Damir Josipovič je razložil etnološko-geografska shajanja in razhajanja v definiranju urbanega prostora. Mirna Buič je predstavila preučevanje jezika na primeru Izole. Sledil je študentski prispevek Beje Protner o afriškem prostoru v Sloveniji. Nena Židov nas je popeljala v življenje na ulici, Jerneja Ferlež pa v urbano etnologijo Maribora. Maribor je na primeru angažirane raziskovalne prakse v projektu Urbane brazde in Evropske prestolnice kulture predstavil tudi Primož Časl. Peter Simonič je spregovoril o projektu Evropske prestolnice kulture na primeru nastajajočega leksikona o Mariboru. Na obalo nas je preselil Boštjan Korošec s primerom urbanizacije starega mestnega jedra Kopra in blišča modernizacije.

V druge kraje nas je popeljala Urša Valič s svojim prispevkom Čigavo je mesto? Psi in politika v Bukarešti, v Vukovar in uničevanje mesta pa skupni prispevek Klemna Senice in Jerce Vidmar.

Z nastajanjem turistične destinacije Koseze se je ukvarjal Blaž Bajič. Zgodovino in moč spomina prebivalcev Rožne doline (in tudi stavbe na Zavetiški 5) je predstavila Polona Sketelj.

Simpozij je potekal ob prelomnih družbenih dogajanjih, kot so ekonomska recesija, vpeljava novih ideologij v globalni družbeni prostor in prakse upora pri nas in drugod. Urbana antropologija in Oddelek imata pestro zgodovino in številne prelomnice, ki so tako ali drugače preoblikovale način življenja celotnega kolektiva. Preučevanje urbanosti je pomembno za razumevanje ne samo različnih etnografskih primerov, ampak tudi vloge Oddelka in etnologije ter kulturne antropologije v družbenem prostoru. Delovanje Oddelka je bilo ključno za celotni kolektiv, tako pedagoški, strokovni, znanstveni, raziskovalni kot študentski; v tem procesu se je oblikoval tako Oddelek sam, kot tudi veda in posamezniki. Zato je pomembna vsaka skupna prevetritev Oddelka, discipline in kolektiva. Predlog profesorja Slavka Kremenška je vreden, če ne udejanjenja, pa vsaj premisleka o kolektivu in duhu, vpetem v Oddelek, vedo in vsakega posameznika. Tako ali drugače. Vse drugo je prihodnost.

TRADICIJA IN KULTURNA DEDIŠČINA

Izzivi za ustvarjalnost in poustvarjalnost

V počastitev 60-letnice Inštituta za slovensko narodopisje je v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti novembra 2011 potekala konferenca, katere osrednji premislek je veljal tradiciji in kulturni dediščini, ključnima pojmom v etnologiji in folkloristiki. V prvem delu (8.–10. novembra) so udeleženci razpravljali o diskurzih o tradiciji in kulturni dediščini, sistemih obravnave žive kulturne dediščine in o sodobni recepciji kulturne dediščine; v drugem (11.–13. novembra), tj. že sedmi letni konferenci delovne skupine za ritualno leto pri Mednarodnem združenju za etnologijo in folkloristiko / Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), pa o raziskovalcih, izvajalcih in poustvarjanju ter o sooblikovanju dediščine in poustvarjalnosti. Cilj organizatorjev je bil osvetliti sodobne raziskovalne dileme in vprašanja ter na novo premisliti disciplinarne smeri, poti in nove cilje.

Slavnostno odprtje konference so s pozdravnimi nagovori zaznamovali predsednik SAZU, akademik Jože Trontelj, predstojnica Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Ingrid Slavec-Gradišnik, in soorganizator konference skupine za ritualno leto pri SIEF, Jurij Fikfak. Ob tem so se za prispevek k uspešnemu delovanju inštituta zahvalili tudi upokojenim sodelavcem ISN, Milku Matičetovemu, Mojci Ravnik in Heleni Ložar-Podlogar. Obiskovalce so pozdravili tudi predstavniki sorodnih slovenskih in tujih institucij. Sledilo je predavanje Marije Stanonik, posvečeno prvemu predstojniku ISN SAZU in raziskovalcu slovstvene folklorne, Ivanu Grafenauerju (razprava o njem je objavljena v *Traditiones* 40(1), 2011).

Prvi del konference je bil razdeljen na tri programske sklope. V prvem, o diskurzih o tradiciji in kulturni dediščini, ki ga je vodila Ingrid Slavec-Gradišnik, je s plenarnim predavanjem Pravi Finci in umor škofa v 12. stoletju: Dediščina političnega mita nastopil Pertti Anttonen, preostali sodelujoči pa so razgnili svoje poglede na akademsko in javno razumevanje kulturne dediščine v današnjih družbah prehoda (Gabriela Kiliánová), »ukrajeno« tradicijo (Katja Hrobat Virloget), kip cesarice Livije iz templja v antični Naroni (Božidar Jezernik), mehanizme tradicije v sodobnih religioznih praksah (Gábor Barna), ljudsko tradicijo in ustvarjanje identitete pri etničnih manjšinah (Mladena Prelič), prakse naravne in kulturne dediščine v Triglavskem narodnem parku (Tatiana Bajuk Senčar) in vidike tradicije (Saša Poljak Istenič). Drugi programski sklop, ki je bil posvečen ustvarjanju kulturne dediščine in sistemom obravnave žive kulturne dediščine, je s plenarnim predavanjem o vplivu Unescove politike na nesnovno kulturno dediščino v Franciji najavil Laurent Sébastien Fournier. Udeleženci tega sklopa so razpravljali o ustvarjalcih, raziskovalcih in uporabnikih nesnovne dediščine (Naško Križnar, ki je bil tudi vodja programskega sklopa), avstrijskem seznamu nesnovne kulturne dediščine (Eva Stiermayr), novih možnostih varovanja nesnovne kulturne dediščine (Nuša Hauser), razmerju med nesnovno dediščino in muzejskimi zbirkami (Adela Pukl), slovenskih ledinskih in hišnih imenih na Koroškem v avstrijskem Unescovem seznamu nesnovne dediščine (Martina Piko-Rustia), vlogi etnologa v celostnem ohranjanju kulturne dediščine (Zvezdana Koželj) in spreminjanju pustne dediščine

* Dr. Saša Poljak Istenič, univ. dipl. etnol. in kult. antropol., asistentka, Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, 1000 Ljubljana, Novi trg 2, E-naslov: sasa.poljak@zrc-sazu.si

Laurent Sébastien Fournier in moderator programskega sklopa, Naško Križnar.

Foto: Jurij Fikfak, Ljubljana, 9. 11. 2011

Udeleženci konference na »martinovi« ekskurziji pred Dolenjskim muzejem v Novem mestu.

Foto: Borut Križ, Novo mesto, 11. 11. 2011

(Andrej Brence). V popoldanskem delu so po štirje raziskovalci z Inštituta za etnologijo in folkloro z Etnografskim muzejem pri bolgarski Akademiji znanosti in z Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU predstavili svoje raziskave v okviru bilateralnega projekta Slovenija–Bolgarija. Tretji sklop o sodobni recepciji kulturne dediščine, ki ga je vodila Maja Godina Golija, pa je s plenarnim predavanjem *Dediščina – sodobne rabe kulture prek vsakdanjika? Izzivi za etnografijo in kulturno analizo* začel Bernard Tschofen. V nadaljevanju so se zvrstila predavanja o dediščini in kolektivni identiteti v diskurzih o Evropi (Máiréad Nic Craith), upravljanju z nesovno kulturno dediščino (Miroslava Lukić-Krstanović), kulturni dediščini v sodobnem etnološkem muzeju (Bojana Rogelj Škafar), sodobnem dojemanju kulinarčne tradicije v Sloveniji (Maja Godina Golija), raziskavah prehrane v hrvaški etnologiji (Melanija Belaj), razsežnostih sodobnega ustnega izročila v Reziji (Roberto Dapit) in istrskem folklornem izročilu iz perspektive izginjajočih meja (Monika Kropelj). Prvi del konference je z večernim predavanjem *Delati evropsko etnologijo v času sprememb: Metamorfoza discipline* končal Reinhard Johler. Prispevki s konference bodo objavljeni v enem od letošnjih zvezkov *Traditiones*.

Drugi del konference, tj. sedmo letno konferenco delovne skupine za ritualno leto pri SIEF, je uvedel Jurij Fikfak s predavanjem o raziskovalnem trikotniku *izvajalec–poustvarjanje–raziskovalec*, v uvodnem delu pa sta nastopila še Laurent Sébastien Fournier, ki je predstavil praznične oživitve in igrive izvedbe kot oblike kulturne dediščine v Evropi, in Emily Lyle, ki je pred-

vala o sezonskih festivalih kot pripomočkih v imaginarnem ritualnem svetu. Konferenca se je nato nadaljevala v več sekcijah. Prva je bila posvečena trikotniku *izvajalec–poustvarjanje–raziskovalec*, druga sooblikovanju dediščine in poustvarjalnosti ter tretja drugim prispevkom o ritualnem življenju. Raziskovalci, zvrstilo se jih je še 25, so se osredotočali predvsem na stike med raziskovalci in poustvarjalci in njihove poglede na poustvarjanje; pogajalske strategije in prenos znanja med poustvarjalci in raziskovalci; refleksivnost in reaktivnost; poustvarjalce kot domače raziskovalce in kot člen med poustvarjanjem in raziskovalci; razmerje med trikotnikom *izvajalec–poustvarjanje–raziskovalec* in Unescovim razumevanjem kulturne dediščine; ter na kulturne institucije in izobraževanje folklornih poustvarjalcev.

Oba dela konference so združevali tudi dogodki, ki so na različne načine predstavljali Slovenijo in njeno dediščino. Udeleženci so na družabnem srečanju v atriju ZRC SAZU lahko poskusili tradicionalne slovenske jedi, ki jih je v sodelovanju z Janezom Bogatajem pripravila Hiša kulinarike Jezeršek. Za glasbeno spremljavo je poskrbela skupina Kontrabant. Na ekskurziji, ki je potekala prav na martinovo, pa so udeleženci po ogledu Dolenjskega muzeja in kartuzije Pleterje lahko uživali v jedeh, značilnih za ta praznik, ki so jih pripravili v zidnici Žolnir. Upati je, da bodo strokovni in družabni stiki, ki so se spletli na konferenci, pripomogli ne le k lažjemu in hitrejšemu razreševanju vprašanj, s katerimi se raziskovalci srečujejo pri svojem delu, pač pa tudi k boljšemu in tesnejšemu sodelovanju v morebitnih prihodnjih skupnih projektih.